

Aastaruande struktuur 2015

Tabel 1

Maakonna/linna nimi	Elanike arv (01.12.14)	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Kokku
Võrumaa	35086	33	0	33

1. Põhilised tegevussuunad

Kultuuriministeeriumi arengukavast: „meie asutused peavad töötama selle nimel, et säiliks rahvuslik identiteet, elujõuline kultuuriruum ja areng“. Loodetavasti on see nii ka pärast haldusreformi ja koolide sulgemisi. Lootusrikkana kõlab siinjuures Säna raamatukogu visioon - „RAAMATUKOGU kui suur TÄHT, mille orbiidil väiksemad tähtteenused liiguvad“.

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu (edaspidi ERÜ) maaraamatukogude sektsiooni XXIV suveseminari õnnestumisele aitasid kaasa Kuutsi, Mõniste, Varstu, Nursi raamatukogud ja Võrumaa Keskraamatukogu (edaspidi Võrumaa KRK). Lasva raamatukogu uutesse ruumidesse I korrusele kolimisega paranesid tunduvalt asukoht ja ligipääsetavus. Varstu raamatukogu tegevust mõjutas tugevalt keskkooli töö lõpetamine.

Sügisel alustatud maakonna raamatukogude nõustamistuuri peaesmärk oli kogude korrastamine ja töö RIKSiga. Kirepi raamatukogu juhataja: „Tehtud tähelepanekud aitavad igapäevatööd näha kõrvaltvaataja pilgu läbi ja seega töökorraldust parandada“.

Tunnustamaks kodukoha kuulsaid kirjanikke avati Võrumaa KRK lugemissaalis Contra lugemisõ ja luumisõ kotus, ehk nimeline laud, mille taga luuletaja tihti tööd tegemas käib. Seal eksponeeriti Läti Vabariigi kingitust “Terra Mariana”.

Meremäe valla arengukavas 2015-2020 nähakse jätkuvalt raamatukogu olulist rolli piirkonna elanike lugemis- ja infovajaduste rahuldamisel ning elukestva õppe toetamisel ning väärtustatakse tema tegevust mitmekülgsede kultuuriürituste korraldamisel erinevatele elanike gruppidele. Eelarvestrateegia ülesanne: Meremäe vallas on lihtne kultuurielus osaleda ja selle üks tegevus on kultuuritöö korraldamine raamatukogude baasil. Seda tõestab Obinitsa raamatukogu juhataja: „Kui kogu maailmas ja ka Eesti ühiskonnas on palju pingeid, siis tullakse raamatukokku probleemidele lahendusi ja hingele tuge saama. Raamatukogu peab seda ka pakkuma.“

Haanja valla arengukavas 2014-2022 kajastub Luutsniku raamatukogule uute ruumide väljaehitamine rekonstrueeritavas Külakeskuses, kuhu loodetavasti kolitakse aastal 2018. Võrumaa KRKs on kavas 2016. aastal teavikute inventuur, suvelugemise programm Laste-Raamatu-Suvi 2016 ja merekultuuriaasta lugemisprogramm täiskasvanutele.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogude tegevust reguleerivad dokumendid ja nõukogud

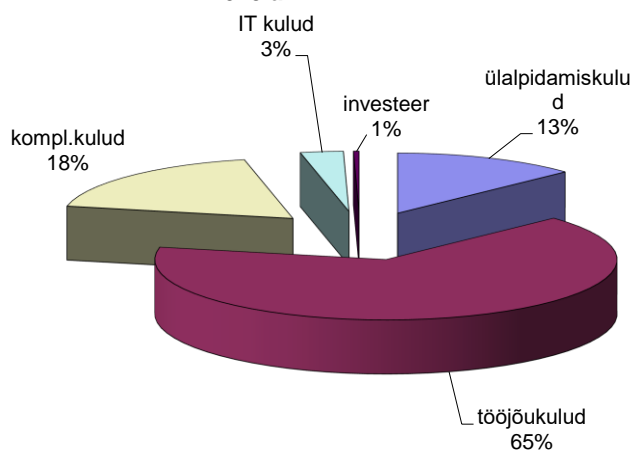
Haanja vallavolikogu 17.12.2015 määrusega nr 29 kinnitati Haanja valla rahvaraamatukogude kasutamise eeskiri. Meremäel viis vallavanem allasutuste juhtidega läbi juhtimisvestlusi, samuti jätkusid infotunnid. Võrumaa KRK nõukogu kooskõlastas 2016. aasta eelarve projekti ja arengukava tegevuskava 2016-2019, kinnitades raamatukogu ettepaneku – elukestva õppe arendamine.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.14. €	Seisuga 31.12.15 €	Muutus %
Eelarve kokku	879739	929279	+5,63%
sh keskraamatukogu	394830	406805	+3,03%
Personalikulu	565638	609808	+7,81%
sh keskraamatukogu	287951	310246	+7,74%
Komplekteerimiskulu	166136	170885	+2,86%
sh OV-lt	107636	109837	+2,04%
sh riigilt	58110	61048	+5,06%
sh keskraamatukogu	43914	43880	-0,08%
sh OV-lt	20701	19703	-4,82%
sh riigilt	23063	24177	+4,83%
Infotehnoloogiakulu	25915	27969	+7,93%
sh keskraamatukogu	7000	9000	+28,57%

Võru maakonna rahavaraamatukogude kulude jaotus
2015.a.

Tabel 3

Projektid, toetused	Periood	Summa
Sündinud Võrus – karikaturist Andres Varustin (Eesti Kultuurkapital)	10.01-01.03. 2015	180
ERÜ maaraamatukogude seksiooni suveseminar (Kultuuriministeerium)	01.05.-01.07.2015	500
Kogu tõde arvutist ja andmebaasist raamatukoguhoidjale (Kultuuriministeerium)	20.09-20.10.2015	130
Laste- Raamatu- Suvi (Eesti Kultuurkapital)	01.06.-30.09.2015	200
Kesklinna Pargi Raamatukogu (Eesti Kultuurkapital)	01.05.-10.08.2015	100
Sündinud Võrus - ajaloolane PhD Eero Medijainen (Eesti Kultuurkapital)	01.11.-15.12.2015	100
Elukestev õpe raamatukogus – töövarjuks Sloveeniassa (SA Archimedes)	18.-25. 10. 2015	3904
Ühisürituste korraldamine (Meremäe)	01.01.-31.12. 2015	235

vallavalitsus)		
Teeme koos paberist korve (Misso vallavalitsus)	01.11.2015-30.04.2016	195
Eesti uuema aja kirjanduse propageerimine Meremäe valla lugejaskonna hulgas (Kultuuriministeerium)	01.03-30.11.2015	320
Konverents “Sharing European Learning Journeys” (Kultuuriministeerium)	07.-09.09.2015	506

Šotimaal toimunud konverentsi käigus leitud uute partneritega saab Võrumaa KRK loodetavasti viia läbi koostööprojekte. Sloveenias töövarjuks olles saadi ideid elukestva õppe arendamiseks. Ljubljana Linnaraamatukogu eeskujul alustati uue kodulehe loomist – et teha paremini vaadeldavaks mobiilsetes seadmetes ning vaegnägijatele ja edastada olulisemat informatsiooni inglise keeles.

Meremäe vallas kohtuti Aapo Ilvese, Igor Taro ja Ilmar Tomuskiga. “Kultuuriministeeriumi toetusel mitmeid kuid kestnud projekti elluviimine andis ka meile väga väärtusliku kogemuse ning lisa julgust edaspidigi uusi ja huvitavaid väljakutseid vastu võtta”. Missos oli eesmärgiks inimeste toomine raamatukogusse, vanapaberi nutikas ärakasutamine ja raamatute tutvustamine. Tänu projektile kasvas raamatukogu külastus.

Pealinna autorite Võrumaale toomine oleks Kultuurkapitali sõidukulude toetuseta keeruline. Lasteraamatu-Suve sihtgrupiks olid maakonna lapsed ja aasta-aastalt kasvav osalejate arv näitab, et võimalus kohtuda populaarsete lasteraamatute autoritega motiveerib lapsi ka suvel lugema.

2.3 Raamatukogudevõrgu struktuur

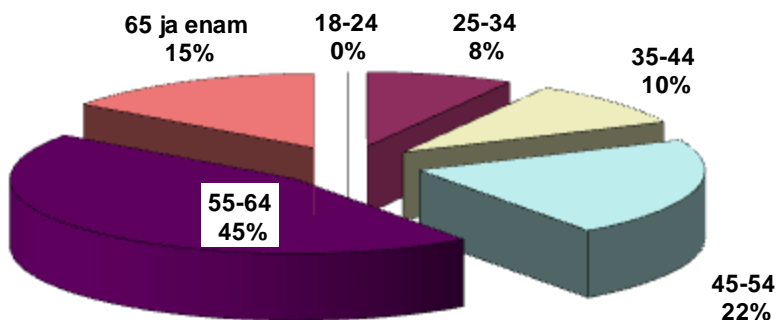
Ruusmäel muudeti lahtiolekuaegu, et võimaldada juhatajale lõunavaheaega. Kuutsi raamatukogu Saru laenutuspunkti AIPi taheti sulgeda, aga tänu kohaliku rahva vastuseisule jäeti lühendatud lahtiolekuaegadega alles. Kohalikel elanikel säilis võimalus kasutada pangateenuseid ja pääseda ligi seadusega ettenähtud korras andmesidevõrgule. Lasva raamatukogu lahtiolekuaeg pikenes seoses uue juhataja kt tööleasumisega 0,75 koormusega. Tsoolgo raamatukogu juhataja täidab seoses hoone pelletiküttele üleminekuga ka katlakütja kohustusi.

Aprillis lõpetas seoses raamatukoguhoidja vanaduspensionile siirdumisega töö Võrumaa KRK välisteenduspunkt Puuetega Inimeste Kojas, mida kasutas kuus inimest, kes edaspidi saavad kasutada samas majas asuva Pensionäride Päevakeskuse perioodika lugemistuba.

2.4 . Personali koosseis, juhtimine ja areng

Antslas muutusid alates oktoobrist lahtiolekuajad seoses Swedbanga bussiteenuse lõpetamisega ja koosseisu vähendati koristaja ametikoha võrra. 2014. aasta lõpus esitasid Võrumaa KRK töötajad pöördumise palgatõusuks vastavalt ERÜ soovitusel kõrgharidusega töötaja töötasuks 730 eurot. Pöördumise täitmiseks koondati raamatukoguhoidja 0,3 ametikohaga ja bibliograaf 1,0 ametikohaga ja moodustati uus ametikoht - bibliograaf-raamatukoguhoidja, kes vajadusel teenindab lugemissaalis. Koosseis on optimaalne raamatukoguteenuse osutamiseks.

Võrumaa rahvaraamatukogude töötajad vanuse järgi

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Tabel 4

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse pikkus)	Koolituseks kulutatud
Kirepi	1	4	42
Kuldre	1	8	10
Kääpa	4	29	93
Lasva	3	24	30
Nursi	1	80	280
Osula	5	71	179
Ruusmäe	1	8	30
Rõuge	1	80	280
Tsolgo	1	6	28
Tsooru	4	68	150
Urvaste	1	3	30
Viitina	1	80	280
Võrumaa Keskraamatukogu	7	160	567,2

Meremäe valla raamatukogud osalesid soome-ugri eeposte päevadel, kus Arvo Valtoni ja Valdur Mikita esinemine laiendas oluliselt silmaringi. Võeti osa maakonna emakeeleõpetajate ja raamatukogutöötajate kirjanduslikust ekskursioonist Hargla ja Karula kihelkonda. Võru valla raamatukogude juhatajad käisid õppereisidel Pärnu- ja Lätimaal.

Tabel 5

Koolituse teema	Korraldaja	Osavõtjate arv
ERÜ maaraamaukogude sektsiooni XXIV suveseminar	ERÜ, Võrumaa KRK	4
Tervislik ettevõtte- meie edu võti	Tervise Arengu Instituut	1
Rahvaraamatukogude suveseminar "Muusika raamatukogus"	Eesti Rahvusraamatukogu/Lääne-Võrumaa Keskraamatukogu	3
Kirev, põnev ja elav vaimne kultuuripärand	Rahvakultuurikeskus	2

Gmaili koolitus	KehaMeeleKool OÜ	3
Kollegide motiveerimine terviseedendusele	Tervise Arengu Instituut	6
Algupärase lastekirjanduse päev	Tartu Linnaraamatukogu	4
Raamatute ja dokumentide kahjustused ja ennetav säilitamine	Tartu Kõrgem Kunstikool	1
Elukestev õpe raamatukogus	Ljubljana Linnaraamatukogu	4
Inglise keele koolitus	AESCULUS OÜ	5
ERÜ maaraamatukogude sektsiooni teabepäev	Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing	3
Meeskonnatöö koolitus "Olen motiveeritud meeskonnaliige ja oskan säästa oma vaimset tervist"	Laheda vallavalitsus	1
Esmaabiandja väljaõpe	Kaasik Koolitus OÜ	1
Eri vajadustega inimesega suhtlemine	Tartu Rahvaülikool	1
Rahvaraamatukogude suveakadeemia	Tartu Ülikooli Ühiskonnateaduste Instituut	3
Kuidas uurida vaimset kultuuripärandit	Rahvakultuurikeskus	2
Kultuuritöötajate koostööseminar "Tervislikke valikuid toetavad meetmed 2013-2014"	Tervise Arengu Insituut	2
Lasteraamatukoguhoidjate õpipäev "Pildi lugu ja lugu pildis"	Eesti Lastekirjanduse Keskus	1
Inspiratsioon tervisest	Tervise Arengu Instituut	3

2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised:

1. Võrumaa KRK arendusjuht Merle Koik:

1.1. Ettekanne rahvusvahelisel konverentsil „Sharing European Learning Journeys“ Võrumaa KRK tööst ja partnerlussuhetest Grundtvigi projektis „Exploring Routes to Learning“. Töögrupi „Living Library“ juhtimine.

1.2. Õpirändeprojekti „Elukestev õpe raamatukogus – töövarjuks Sloveeniasse“ kestel tehtud ettekanne tutvustas Võrumaa KRK tööd, RIKSWEBi ja RIKSi laenutuste reaalaraja kaarti, ID-kaardi kasutamise võimalusi ja e-teenuseid Eestis.

2. Obinitsa raamatukogu juhataja Tiina Lillmaa:

2.1. Aapo Ilvese ja Ilmar Vananurme loomingu tutvustused

2.2. Soome-ugri kultuuripealinna külalistele (ka vene keeles) Obinitsa kandi kirjanike loomingu, kodukandi ajaloo ja tulevikuvisioni tutvustamine

3. Parksepa raamatukogu direktor Elvi Määr:

„Kuu maailmakuulsat heliloojat Bachist Wagnerini“ Parksepa, Kirepi ja Võrumaa KRKs

4. Kirepi raamatukogu direktor Tuuli Eksin:

Ettekanne läti kirjandusest Parksepa raamatukogus

5. Kääpa raamatukogu juhataja Karmen Liping:

Filmi „Raudrohutee“ esitlus ja ettekanne „Kääpa Sotsiaalkeskus läbi aegade“

6. Meremäe raamatukogu juhataja Anni Lahe:

Intervjuu ajalehele „Setomaa“ Meremäe raamatukogu 90. tegevusaasta puhul

7. Misso raamatukogu juhataja Inge Pilt:

Ettekanded raamatukogu tööst Misso valla sotsiaal- ja majanduskomisjonis ning vallavolikogus

8. Võrumaa KRK lasteosakonna juhataja Helle Laanpere:

- 8.1. Noorteraamatute tutvustamine Vastseliina Gümnaasiumi 5.-9. klasside õpilastele
- 8.2. Voldemar Raidaru elu ja loomingu tutvustamine Puiga Põhikooli 5.-9. klassi õpilastele
- 8.3. Kirjandusretk V. Raidaru raamatute tegevuspaikades Võrus maakonna võru keele õpetajatele
- 8.4. Võru XXI Folkloorifestivali jutujalutuskäik „Võru linn kirjanduses ja memuaarides“
- 8.5. „Võru linn kirjanduses ja memuaarides“ TPedI 1980.a lõpetanud emakeeleõpetajatele
- 8.6. Kirjandusreisi juhtimine Hargla ja Karula kihelkonnas
- 8.7. Esinemised koolieelikute vanematele ja õpetajatele lasteosakonna tegevusest
- 8.8 Esinemine Valga maakonna rahvaraamatukogude seminaril
- 8.9. Esinemine Tartu maakonna raamatukogude koostööseminaril Tartu Linnaraamatukogus

2.4.3 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Tabel 6

Koolituse teema	Koolitaja/esineja	Koolitustundide arv	Raamatukogu-hoidjate arv	Koolituseks kulutatud summa	Koolituskava eesmärgi täitmine (kutse-kvalifikatsiooni kompetentsid, hinnang)
Märksõnastamine	Sirje Nilbe	2	30	30	Eriala
Hindrek Rikand - Eesti Posti rajaja	Arthur Ruusmaa	1	24		Kodulugu
Karikatuurid Andres Varustini loomingus	Andres Varustin	2	24	180	Enesetäiendus
Kogu tõde arvutist ja andmebaasist raamatukoguhoidjale	Meelis Lilbok, Antti Leppik	4	30	230	Hinnatud kõige asjalikumaks
Kersti Merilaasi ja August Sanga luule- ja muusikapäev	Kristina Pai, ansambel VERBARIUM	4	30	MTÜ Järjehoidja ja Võru LV	Enesetäiendus
Kokkuvõte 2014. aasta lasteteenindusest	Helle Laanpere	2	25		Eriala
Hella Keem 100. Elu ja tegevus	Tuuli Kütt, Maie Ots, Aigi Mäesaar	2	28		Kodulugu
Jaan Vahtra kirjavahetusest ja ühe maali näituse "Kevadveed" avamine	Arthur Rusmaa	1	28		Kodulugu
ERÜk aastaraamatu esitlus	Katre Riisalu, Reet Olevsoo, Kaile Kabun, Ere Raag	2	30		Eriala
Fr. Puksoo, K.Noodla, E.Kudu - kolm kaasteelist	Malle Ermel	1	30		Eriala

Laste- ja noortekirjanduse liigitus- ja paigutussüsteemi kaasajastamine	Helle Laanpere	1	30		Teadmised kogude kujundamisest
Soome-ugri kultuuripealinn Obinitsa ja tema raamatukogud	Aare Hõrn, Rein Järvelill, Anni Lahe, Tiina Lillmaa	8	30		Enesetäiendus, kultuuripärand
Soome ja Eesti II maailmasõja taustal	PhD Eero Medijainen	3	24	100	Enesetäiendus
Näitused "Nahaalused lood" ja "Eesti tekstiilikunst täna".	Arthur Ruusmaa	1	8	MTÜ Järjehoidja	Enesetäiendus
Võrumaa kultuurikava	Kersti Kattai	1	28		Turundus
XII kirjanike tuur "Eesti kirjanikud Eesti raamatukogudes"	Sveta Grigorjeva, Ingrid Velbaum-Staub, Kaur Riismaa, Teet Kallas	3	30		Eriala, enesetäiendus
Riigiarhiivi näitus "Eesti maakondade lipud ja vapid"	Arthur Ruusmaa	1	24		Enesetäiendus

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Lasva raamatukogu juhataja kt alustas novembris õpinguid Eesti Rahvuraamatukogu raamatukoguhoidja kutsekoolitusel.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

Eesti Kultuurkapital tunnustas aastapreemiaga Võrumaa KRKd 105. tegevusaasta puhul. „Sõbrapäeval, sünnipäeval, jõulude ajal - nendel päevadel kindlasti ei unustata raamatukogu töötajaid. Vahel ütlengi- küll on hea raamatukogus töötada! Eks selline suhtumine rahva poolt ole kindlasti paljudes väikestes piirkondades. Tuju tõstab terveks päevaks, kui Sind hea sõnaga mees peetakse - ei pea ju kohe miskit tooma, sõnadel on uskumatult suur jõud!“ (Tsolgo).

Kultuuriministeeriumi tänukiri

Helgi-Loviise Kõivumägi, Kuutsi raamatukogu
 Merike Kender, Varstu raamatukogu
 Sirje Moorus, Ruusmäe raamatukogu
 Ülle Ermel, Osula raamatukogu
 Helle Laanpere, Võrumaa Keskraamatukogu
 Inga Kuljus, Võrumaa Keskraamatukogu
 Maie Elstein, Võrumaa Keskraamatukogu
 Matti Russ, Võrumaa Keskraamatukogu
 Anne Kroman, Võrumaa Keskraamatukogu
 Signe Pärnaste, Võrumaa Keskraamatukogu
 Aive Leppik, Viitina raamatukogu
 Lilia Veber, Mõniste raamatukogu

Tiina Lillmaa, Obinitsa raamatukogu
 Tiiu Pihla, Vana-Vastseliina raamatukogu
 Claire Piigli, Antsla raamatukogu

Parim maaraamatukoguhoidja Võrumaal 2015
 Helgi-Loviise Kõivumägi, Kuutsi raamatukogu

Maavanema tänukiri – Võrumaa aasta õppija 2015
 Ülle Siska, Rõuge raamatukogu direktor

Aasta külaelu edendaja 2015 Võru vallas
 Tuuli Eksin, Kirepi raamatukogu direktor

Kuldre kooli tänukiri
 Riina Ermel, Kuldre raamatukogu direktor

Mõniste kooli tänukiri
 Helgi-Loviise Kõivumägi, Kuutsi raamatukogu direktor

Eesti Kultuurkapitali tunnustus
 Maire Noormaa, Puiga raamatukogu direktor
 Ene Sõmer, Tsooru raamatukogu direktor

Koigi kultuuriseltsi tänukiri
 Vaike Rätsepp, Tsolgo raamatukogu direktor

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu tänukiri- aasta lasteraamatukoguhoidja nominent
 Helle Laanpere, Võrumaa KRK lasteosakonna juhataja

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

2.5.1 Haldustegevuse üldiseloostus. Raamatukogu ruumid ja asukoht

Tabel 7

Raamatukogu nimi	Vajadused	Teostatud tööd (2015)	Plaan (arengukavast aasta vms)
Kuutsi	Põrand, aknad		2016
Lasva		Otsa laenutuspunkti remont, uus küttesüsteem	
Loosi	Remont	Uus elektri kaabel	2016
Luutsniku	Uued ruumid Külakeskuses	Välisveranda remont	2017/2018 Haanja valla arengukava 2014-2022
Meremäe	Raamatukogu uued ruumid		2017-2018 kas vallamaja I korrusele või peale Külustuskeskuse valmimist praegusesse noortekeskusesse
Misso		Ruumid kolme kraadi võrra soojemaks	

Parksepa		Remont veeavarii tõttu	
Rõuge	Uued ruumid		2018-2020
Sänna		Lugemissaali renoveerimine	
Tsolgo	Teeviit ja välissilt	Pelletikatlamaja paigaldamine	
Urvaste	Aknad		2016
Varstu		Välistrepp	
Võrumaa KRK	2 WC ja duširuumi remont	45 laevalgusti asendamine LED pirnide vastu	Arengukava tegevuskavas 2016-2019

Liikumispuudega inimesele on tagatud juurdepääs raamatukokku Kirepil, Kääpal, Lindas, Mõnistes, Osulas, Puigal, Sännas, Vastseliinas ja Võrumaa KRKs. Rõuges saab kasutada hooldekodu trepironijat.

Ei ole tagatud liikumispuudega inimesele juurdepääs järgmistes raamatukogudes;

Tabel 8

Raamatukogu nimi	Vajadused	Teostatud tööd (2015)	Plaan (arengukavast aasta vms)
Antsla	Juurdepääs		
Haabsaare	Juurdepääs		
Krabi	Juurdepääs		
Kuldre	Juurdepääs		
Kuutsi	Juurdepääs		
Lasva	Juurdepääs		
Loosi	Juurdepääs		
Luutsniku	Juurdepääs		
Meremäe	Juurdepääs		2017-2018 kas vallamaja I korrusele või peale Külustuskeskuse valmimist praegusesse noortekeskusesse
Misso	Juurdepääs	Trepikäsi	
Nursi	Juurdepääs		
Obinitsa			Meremäe valla arengukavas 2015-2020 tegevuskava: liikumispuuetega inimestele raamatukogudesse ligipääsu võimaldamine.
Parksepa	Juurdepääs		
Ruusmäe	Juurdepääs		
Sõmerpalu	Juurdepääs		
Tsolgo	Juurdepääs, trepikäsi		Trepikäsi 2016
Tsooru	Juurdepääs		
Urvaste	Juurdepääs		
Vaabina	Juurdepääs		
Vana-Vastseliina	Juurdepääs		
Varstu	Juurdepääs		

Viitina	Juurdepääs		
---------	------------	--	--

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

1. Võrumaa KRKs üleminek WIMAX ühenduselt optilisele valguskaablile. Dataprojektori ja tahvelarvuti ost.
2. Obinitsa – uus värvilaserprinter-skänner ja tööarvuti.
3. Kirepi – juhataja tööarvuti ja värviline laserprinter-skänner
4. Meremäe - internetitöökoha uued arvutid; Wifi ruuter tööks sülearvuti või nutitelefoniga; kiirem interneti püsiühendus kogu vallavalitsuse hoones
5. Sõmerpalu - uus tööarvuti koos tarkvaraga Microsoft Office 2016, e-luger ja printer.
6. Urvaste, Vaabina - optiline valguskaabel
7. Lasva valla raamatukogud tunnevad puudust IT toest.

2.7 Raamatukogude koostöö.

Töö koordineerimine ja koostöösuhted:

2.7.1. Kohalikul tasandil

Koostöö Eesti Töötukassaga andis abilisi kogude korrastamiseks. Koostöö jätkus lasteaedade ja koolidega. Kuutsi raamatukogu aitas kaasa Mõniste kooli 285. sünnipäeva tähistamisele ja koos muuseumiga organiseeriti näitus „Meie koduküla muusik - Inda Kõiva“. Kääpa raamatukogul hea koostöö samas majas asuva sotsiaalkeskusega, Lasval kohaliku kepikõnni seltsinguga. Rõuge raamatukogu aitas koostada mälumänguküsimusi MTÜ-le Revolutsioon. Tsołgos ühendatakse ansambli „Toomõpuukõ“ lauluproov raamatukogu üritusega. Krabi raamatukogus tegi 8. klassi õpilane praktilist tööd „Veerand raamatukogus“, mille käigus aitas korrastada 2014. aasta perioodikat ja kogu.

Ilma koostööta Vana-Võrumaa muuseumidega oleksid mõeldamatud paljud Võrumaa KRK üritused - ühe maali näitused jt. Võrumaa KRK lasteosakonnal on järjepidev koostöö Võru Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonnaga ning õpetajate aineseksioonidega õpetajate koolituste ning maakondlike lasteürituste korraldamise osas. Koostöös Võru Linnavalitsusega meisterdati rattapäeval koos lastega. Võru Instituudiga koostööd tugendas Helle Laanpere, osaledes õpilaste võrukeelsete kirjatööde võistluse „Mino Võromaa“ žüriis ja võru keele nädala ürituste korraldamises. Kultuurimaja Kannel toetas maakondlikku Tooliteatri etlusvõistlust auhindadega.

2.7.2. Riiklikul tasandil

Koostöös ETKAga Andras toimusid AGENDA ja täiskasvanuhariduse seminar. Viimasel arutati koostöövõimalusi kogukonna, sh raamatukogu kaasamist kooli poolelijättnud inimeste haridussüsteemi tagasipöördumisse. Koostöös Tervise Arengu Instituudi ja Võru Maavalitsusega toimusid asjalikud koolitused. Põhjamaade Nõukogu kultuurinõunik Eha Vain innustas ja tunnustas Põhjamaade raamatukogunädala ürituste korraldamisel. Osaleti RIKS-i nõupidamisel Põltsamaal. Ruusmäe ja Kirepi raamatukogude juhatajad on Eesti Rahva Muuseumi kirjasaatjad, viimane sai koostöös AS Regioga eritellimusena kaks seinakaarti – maailma poliitilise ja loodusgeograafia kaardi. Riigikogu liikmed Ivari Padar ja Kalvi Kõva andsid olulise panuse Võrumaa raamatukogundusse, tuues Eesti Hoiuraamatukogust raamatuid ja OÜst Teek rakendusmaterjale. Ilma koostööta Eesti Hoiuraamatukoguga ei kujuta lugejamänge ja -programme ette. Koostöö Eesti Riigiarhiiviga on toonud ilusad näitused Võrumaale.

2.7.3. Rahvusvahelisel tasandil

Projekti „Innovation through New Knowledge within Public Services“ (Leonardo da Vinci) raames külastas Võrumaa raamatukogusid Vadsø (Norra) raamatukogu juhataja Elina-Paaso Leppäjärvi. Arendati koostööd Ape raamatukoguga, täiskasvanuhariduse asutusega The Adult Learning Team: Stirling Council Šotimaalt ja Ljubljana Linnaraamatukoguga Sloveeniast. Ruusmäel jätkusid

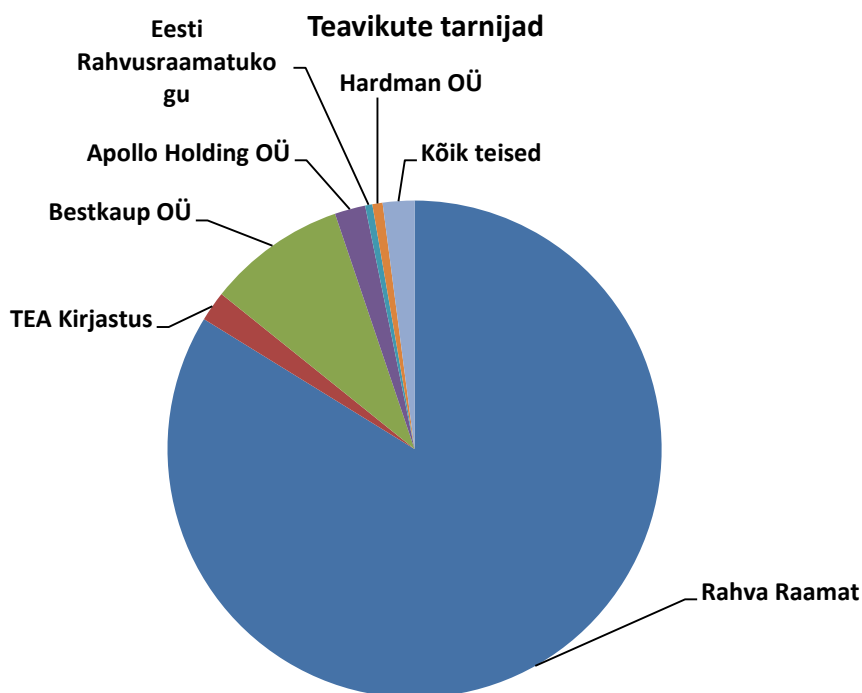
koostöosuhted Veclaircine raamatukoguga. Ludza piirkonna raamatukogutöötajad tutvusid Mõniste ja Võrumaa KRK tööga. Selle piirkonnaga on suhteid olnud ka varem ja loodetavasti need jätkuvad.

Maakonnaraamatukogu roll koostöö koordineerimisel.

Koostöö on kõigiga, kes on aldis seda tegema. Selle aasta suurepäraseks näiteks on koostööseminarid ETKAga ANDRAS.

3. Kogud

Raamatukogudesse saabus 15 094 eksemplari raamatuid, neist ostudena 12 450 – 406 raamatut enam kui 2014. aastal. Maakondliku koondtellimuse teeb Võrumaa KRK. Rahva Raamat AS ja Apollo Holding OÜ tellimisnimekirjadest tehakse kaks korda kuus ostetavate raamatute valik, arvestades rahalisi võimalusi ja teeninduspiirkonna eripära (kool, lasteaed).

Üha enam arvestatakse suvitajate soovidega. Komplekteerimise arvestus, kataloogimine ja kirje töötlus toimub RIKS-s. Kokkuleppeliselt töötleb kirjeid ainult Võrumaa KRK. Olulisel kohal on järelkomplekteerimine. Lugejanõudlust mõjutab meedias kajastatu palju, kuid sageli seab piirid raamatu kõrge hind. Seepärast peab pidevalt jälgima sooduspakkumisi ja võrdlema tarnijate hindu. Suurim tarnija on jätkuvalt Rahva Raamat AS. Võru Maavalitsuse poolt läbiviidud haldusjärelvalve aktiga kinnitati, et kogude komplekteerimise ja töötlemise korraldus on süsteemne ning korrapärane.

Raamatukogu	Kogud 2014	Kogud 2015	muutus
Võrumaa KRK	135187	134485	-702
Antsla Linnark.	26426	25280	-1146
Haabsaare	7929	7663	-266
Haanja	14854	14182	-672
Kirepi	12184	12584	400
Krabi	9620	9707	87
Kuldre	15296	14411	-885

Kuutsi	12139	12003	-136
Kääpa	10549	10453	-96
Lasva	12428	11865	-563
Linda	16672	16829	157
Loosi	9277	9356	79
Luutsniku	10924	11411	487
Meremäe	16976	17029	53
Misso	18047	17932	-115
Mõniste	10719	10816	97
Nursi	9121	8919	-202
Obinitsa	17686	17955	269
Osula	14477	14394	-83
Parksepa	15513	15451	-62
Puiga	15971	16146	175
Ruusmäe	12491	12294	-197
Rõuge	19359	19819	460
Sõmerpalu	13517	13361	-156
Sänna	6609	6950	341
Tsolgo	9845	9901	56
Tsooru	12268	10726	-1542
Urvaste	9113	8308	-805
Vaabina	5998	5678	-320
Vana- Vastseliina	10641	10912	271
Varstu	16071	16136	65
Vastseliina	28611	28804	193
Viitina	11168	11148	-20
Kõik kokku:	567686	562908	-4778

3.1 komplekteerimise põhimõtted (tasakaal) ja uuendused (sh e-teavikud)

Komplekteerimisel on prioriteetideks enesestmõistvalt eesti ilukirjandus, lastekirjandus ja Eestit puudutav kirjandus. Kuigi ilmub väga head teatmekirjandust, on selle tellimine vähenenud, põhjuseks kõrge hind ja kasutamise vähenemine. Kiire otsing Internetis annab vastuse mõne minutiga kuid raamatukogu külastamiseks peab oluliselt rohkem aega varuma. Iseküsimus on, kui usaldusväärseks saab Internetist leitud pidada. Teatmekirjandust osteti 4374 eksemplari, see on 35% ostetud raamatute koguarvust.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

Annetusena saabus 2644 eksemplari, mis moodustab 21% raamatutest. Jätkuvalt on annetused olulised väikestele, piiratud eelarvega raamatukogudele. Kuigi annetusi pakutakse koguseliselt väga palju, tuleb siiski säilitada kaine meel ja valida teavikud, millel oleks ka kasutajaid. Ei pea arvele võtma lihtsalt sellepärast, et tasuta saadud. Suurim annetaja oli Eesti päritolu USA arst ja sõjaväearst Ly Lehtmets-Lukk (1928-2014), kelle soov oli saata oma erakogu Eestisse, jättes selleks sugulastele raha. Vastseliina valla raamatukogule annetas kodulooliselt väga väärtuslikud raamatud “Siksälä kalme I : Muistis ja ajalugu” ning “Siksälä kalme II: Matuste ja leidude kataloog” autor, arheoloog Heiki Valk. Järjekindel on aegunud, katkiste ja lagunenud teavikute kustutamine: Võrumaa KRKs kustutati 5239, maakonnas 15 812 teavikut. Nõustamistuuril maaraamatukogudes soovitati kogud kriitilise pilguga üle vaadata, eriti siis, kui kimbutab ruumipuudus.

E-raamatuid ei tellitud vähese huvi, kõrge hinna ja ebaselgete laenuustingimuste tõttu.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Maakonna rahvaraamatukogudesse komplekteeriti 761 aastakäiku ajakirju, neist annetusena 80 aastakäiku. Olulisel kohal on annetused erasikutelt ja Eesti Hoiuraamatukogust. Ajalehti telliti 180 aastakäiku. Kokku kulus perioodika ostmiseks 32 427 eurot, mis moodustab 18,98 % komplekteerimise eelarvest. Perioodika kättesaadavus on maapiirkondades väga oluline, sest ajalehti-ajakirju koju suudavad tellida vähesed. Vastavalt Kultuuriministeeriumi määrusele telliti maakonda 39 nimetust kultuuriperioodikat, valdavalt Hea Laps ja Täheke.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Kogud rikastusid 389 auvise võrra, millest ostusid 202, neist 182 Võrumaa KRK-le. Kustutati 353 auvist. Aasta lõpus oli rahvaraamatukogudes 4006 auvist, sellest 3235 (80,7%) Võrumaa KRKs. Uute auviste soetamisel on takistusteks suhteliselt kõrge hind ja laenusõiguste puudumine. Ka puudub paljudes kogudes kohapeal vaatamise võimalus. Suurt populaarsust on kogunud lauamängud, mistõttu osteti Võrumaa KRK-le 2015. aastal 37 lauamängu ja sellest aastast saab lauamänge ka koju laenata, mis suurendab nende populaarsust veelgi.

Kulu eurodes teavikute soetamiseks 1 elaniku kohta riigilt ja omavalitsuselt Võru maakonnas

Omavalitsus	Muutus % võrreldes 2014.a.		2015		OV-lt	2014	
	riigilt	OV	elaniku kohta	OV	võrreldes riigirahaga	elaniku kohta	OV
Võru linn-Võrumaa KRK	6,7%	-4,5%	1,74	1,05	-0,69	1,63	1,10
Antsla vald	6,7%	0,0%	1,74	2,76	1,02	1,63	2,76
Haanja vald	6,7%	25,3%	1,74	2,08	0,34	1,63	1,66
Lasva vald	6,7%	2,1%	1,74	3,41	1,67	1,63	3,34
Meremäe vald	6,7%	9,3%	1,74	6,35	4,61	1,63	5,81
Misso vald	6,7%	3,2%	1,74	2,23	0,49	1,63	2,16
Mõniste vald	6,7%	19,4%	1,74	2,59	0,85	1,63	2,17
Rõuge vald	6,7%	12,8%	1,74	2,74	1,00	1,63	2,43
Sõmerpalu vald	6,7%	0,0%	1,74	2,36	0,62	1,63	2,36
Urvaste vald	6,7%	-2,5%	1,74	1,55	-0,19	1,63	1,59
Varstu vald	6,7%	0,0%	1,74	4,38	2,64	1,63	4,38
Vastseliina vald	6,7%	5,5%	1,74	4,20	2,46	1,63	3,98
Võru vald	6,7%	-1,3%	1,74	2,34	0,60	1,63	2,37
Kokku maakond	6,7%	2,3%	1,74	2,20	0,46	1,63	2,15

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Muudatused teeninduskorralduses ja teenustes.

Võru Maavalitsus küsis järelvalvet tehes Võrumaa KRK lugejatelt arvamust raamatukoguteenuse kohta. Ankeedi täitsid 27 lugejat, neist seitse lasteosakonnas. Tagasiside oli väga positiivne: 24 lugejat hindas 10 palliga (maksimum) töötajate kompetentsust, kiirust ja abivalmidust. Teavikud said alati kätte 10, enamasti kätte 17 vastanuist. Rohkem sooviti kirjandust esoteerika ja aianduse alalt, käsitöö- ja moeajakirju, aga arvati ka, et on piisavalt. 27-st vastanust 18 külastas raamatukogu ajaviitekirjanduse, 14 õppe- ja erialakirjanduse laenamiseks, 12 perioodika lugemiseks. 1. detsembril avati pidulikult raamatute tagastuskast. Vahetati välja 200 liigieraldajat uute vastu, mis toetavad raamatuid paremini ja kus tekst on selgemini loetav.

Meremäe valla raamatukogud aitasid vallavalitsusel läbi viia rahulolu-uuringud vallavalitsuse ja allasutuste tööga. Elanikud olid raamatukoguteenusega rahul.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine AIP-i kasutamine.

Obinitsas kasvas AIP-i kasutamine tänu uuele värviprinter-skännerile. Antslas lõpetati oktoobris Swedpanga bussiteenus ja asendati pangatöötaja nõustamisega AIPis. Kirepil läks AIP “hinda” suviti, sest vajavad ju maksud ka suvel maksmist ja kirjavahetus pidamist. Mehkamaal kasutasid AIPi suvel aktiivselt laagrites viibivad lapsed. Missos kasutasid AIPi samuti lapsed, sest koolis puudub võimalus. AIPi kasutatakse ka väljaprintimiseks, sest kodudes kõigil võimalust ei ole. Jälgiti bussigraafikuid, otsiti töökuulutusi, saadeti kaastundeavaldusi ja CV-sid - need on inimestele tähtsad teemad ja kurb oleks, kui raamatukogudes nendega enam tegeleda ei saaks.

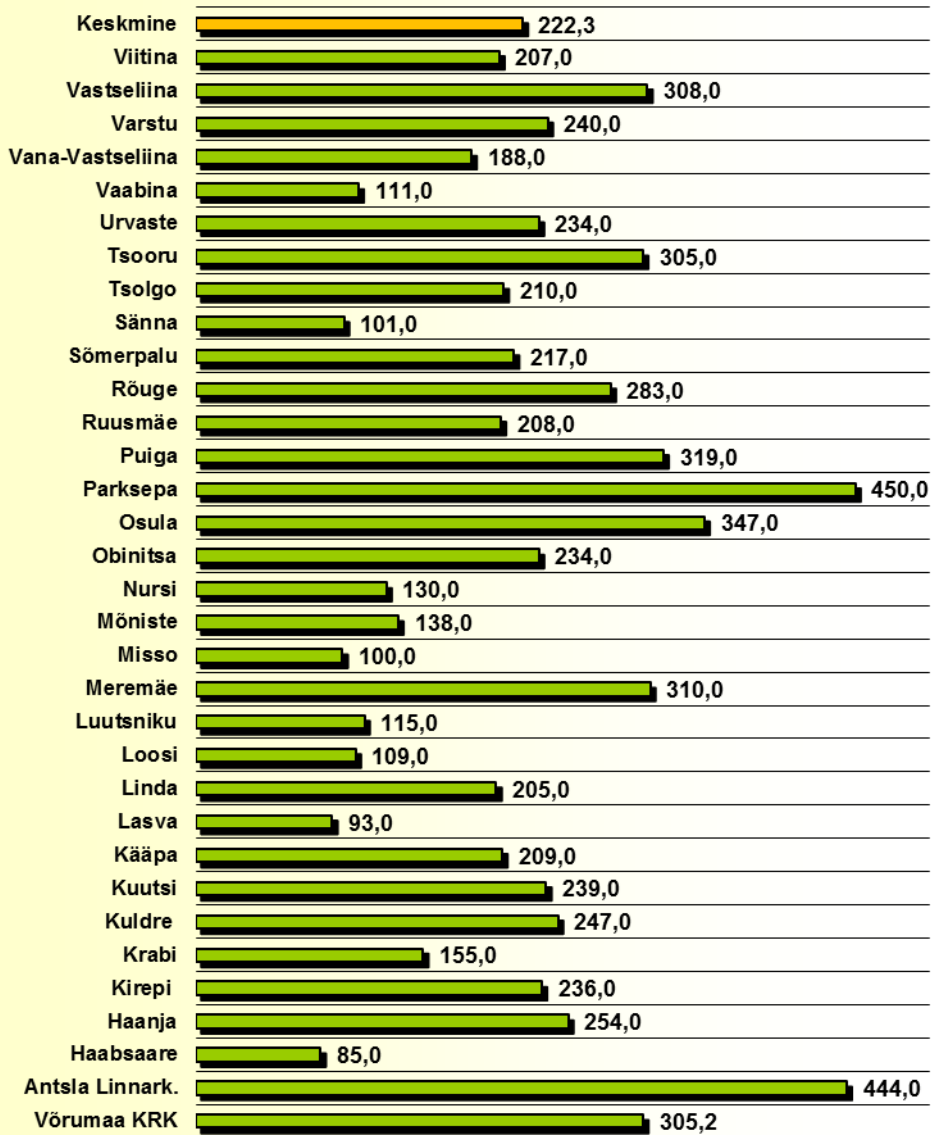
4.2 Raamatukogu kasutamine.

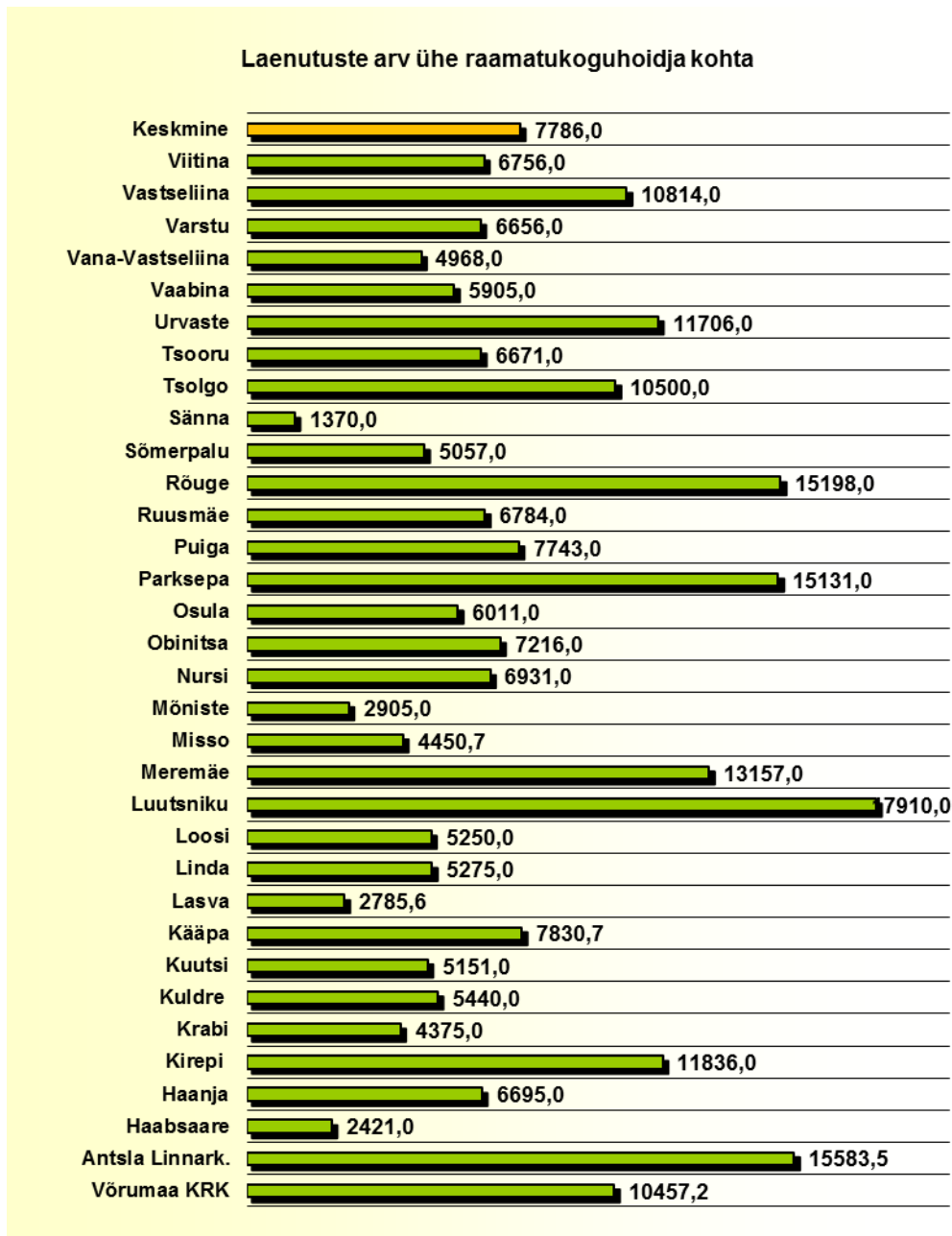
Tabel 9

Jrk.	Raamatukogu	Lugejad 2014	Lugejad 2015	muutus (+;-)	Laenutused 2014	Laenutused 2015	muutus (+;-)
1	Võrumaa Keskraamatukogu	6067	6103	36	210571	198687	-11884
2	Antsla Linnark.	882	888	6	32293	31167	-1126
3	Haabsaare	93	85	-8	2546	2421	-125
4	Haanja	276	254	-22	7891	6695	-1196
5	Kirepi	204	236	32	10816	11836	1020
6	Krabi	149	155	6	3705	4375	670
7	Kuldre	259	247	-12	5480	5440	-40
8	Kuutsi	241	239	-2	5786	5151	-635
9	Kääpa	246	209	-37	6628	5873	-755
10	Lasva	153	186	33	3161	3482	321
11	Linda	210	205	-5	5293	5275	-18
12	Loosi	133	109	-24	4149	4200	51
13	Luutsniku	118	115	-3	7659	8955	1296
14	Meremäe	325	310	-15	13550	13157	-393
15	Misso	198	200	2	6920	6676	-244
16	Mõniste	140	138	-2	3158	2905	-253
17	Nursi	119	130	11	7080	6931	-149
18	Obinitsa	240	234	-6	7955	7216	-739
19	Osula	333	347	14	6236	6011	-225
20	Parksepa	462	450	-12	14809	15131	322
21	Puiga	318	319	1	10986	7743	-3243
22	Ruusmäe	227	208	-19	7587	6784	-803
23	Rõuge	304	283	-21	8680	15198	6518
24	Sõmerpalu	225	217	-8	5603	5057	-546
25	Sänna	154	101	-53	1066	1370	304
26	Tsolgo	236	210	-26	9526	7875	-1651
27	Tsooru	391	305	-86	6109	6671	562
28	Urvaste	241	234	-7	6236	5853	-383
29	Vaabina	120	111	-9	5819	5905	86
30	Vana-Vastselliina	192	188	-4	4986	4968	-18
31	Varstu	237	240	3	6771	6656	-115

32	Vastseliina	652	616	-36	21823	21628	-195
33	Viitina	199	207	8	7664	6756	-908
	Kõik kokku:	14344	14079	-265	468542	454048	-14494

Lugejaid ühe raamatukoguhoidja kohta

Võrumaa rahvaarv väheneb aasta-aastalt, noored pered kolivad pealinnale lähemale. Lugejaskonna vananedes kaotavad raamatukogud igal aastal kümneid lugejaid, kes on läbi aegade raamatukogusid korrapäraselt külastanud ja palju teavikuid laenanud või kellel silmaarst soovib üldse lugemine lõpetada. Noortel nii suurt lugemisharjumust ei ole. Järjest vähem laenatakse koolikohustuslikku kirjandust, palju on olnud programmi ja õpetajast. Suur mõjutaja on nutitelefoni oma võimalustega. Kahjuks ei jätku kõikidele soovijatele uusi raamatuid. Bussi või arstijärjekorda oodates loetakse rohkem kohapeal.

Lugejad on muutunud kohusetundlikumateks, pikendavad laenutustähtaegu ja hoiavad raamatuid korralikumalt kui varem. Tänu RIKSis saadetud meeldetuletustele on vähem raamatuvõlglast kui kunagi varem. Lugejate arvu vähenemine tingib ka külastuste ja laenutuste arvu vähenemise.

Aga õnneks on ka positiivseid näiteid – Kirepi raamatukogu lugejate arv kasvas tänu üritustele. Samuti suurenes seal laenutuste arv tänu suvekuudeks randa ja reisile kaasavõtmiseks julgustatud vanematele raamatutele ja ajakirjadele.

Väga tähtis on lugejate tunnustamine ja hoidmine – Tsolgo raamatukogu juhataja tänas pakikesega-raamat, kalender, šokolaad – usinamaid lugejaid, kellest parim on 71 aastane ja kahe aasta jooksul laenanud 332 raamatut. Kõigile tuleb vastata – kellele otsida vajalikku telefoninumbrit; sünnipäeva täpsustada; uurida, miks tee pole lumest lahti aetud – kõik see on kokku raamatukoguteenus. Samuti toovad raamatukogutöötajad soovijatele raamatuid kauplusesse, kui ei suudeta suurte toidukottidega raamatukogusse tulla. Võrumaa KRK kinkis traditsiooniliselt lahtiolekupäevadel igale 106. külastajale kingituseks raamatu ja tänas raamatukogu sünnipäeva ja jõulude ajal lugejaid ja kõiki toetajaid Võru Linna Lehe kaudu.

Tabel 10

Jrk.	Raamatukogu	Külastused 2014	Külastused 2015	muutus (+;-)	Virtuaalkü lastused 2014	Virtuaalküla stused 2015	muutus (+;-)
1	Võrumaa Keskraamatukogu	108786	98016	-10770			0
2	Antsla Linnark.	13389	11740	-1649			0
3	Haabsaare	900	809	-91			0
4	Haanja	3990	3379	-611			0
5	Kirepi	4467	4701	234			0
6	Krabi	2226	2534	308			0
7	Kuldre	2687	2714	27			0
8	Kuutsi	3985	3977	-8			0
9	Kääpa	3370	2931	-439			0
10	Lasva	2007	1803	-204			0
11	Linda	2598	2611	13			0
12	Loosi	1291	1240	-51			0
13	Luutsniku	1550	1645	95			0
14	Meremäe	6580	5928	-652			0
15	Misso	2417	2821	404			0
16	Mõniste	1433	1287	-146			0
17	Nursi	1342	1709	367			0
18	Obinitsa	3821	3825	4			0
19	Osula	4246	3937	-309			0
20	Parksepa	7355	7705	350			0
21	Puiga	4021	3410	-611			0
22	Ruusmäe	3751	3180	-571			0
23	Rõuge	6249	5998	-251			0
24	Sõmerpalu	2863	2429	-434			0
25	Sänna	1095	1384	289			0
26	Tsolgo	4775	4295	-480			0
27	Tsooru	3861	3761	-100			0
28	Urvaste	4215	3865	-350			0
29	Vaabina	1618	1407	-211			0
30	Vana-Vastseliina	2446	2321	-125			0
31	Varstu	3402	3284	-118			0
32	Vastseliina	7415	7429	14			0
33	Viitina	2585	2848	263			0
	Kõik kokku:	226736	210923	-15813	15501	23015	7514

4.3 RVL teenindus

RVL osatähtsus suureneb aasta-aastalt – möödunuga võrreldes 500 laenutuse võrra. Number oleks muidugi veelgi suurem kui jätkuks uudiskirjanduse eksemplare. Alusvundament on maakondlik andmebaas. Omavahel lepitakse kokku tellimuste, eelkõige õppekirjanduse osas. RVL teenindus on mõjutanud positiivselt raamatukogudevahelist koostööd. RVL toetab suuremate ürituste korraldamist – Meremäel Ilmar Tomuskiga koostumiseks telliti tema teoseid mitmest raamatukogust, tänu millele läks korda võistulugemine enne kirjaniku visiiti. Tänu RIKSWEBile on lugejate teadlikkus RVL teenusest kasvanud.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine LISA 2 Laste-ja noortekirjanduse nimetused ja eksemplarid 2015

4.4.2 Raamatukogu kasutamine

Tabell11

Jrk.	Raamatukogu	lugejatest lapsed 2015.a	lugejatest lapsed 2014.a	muutus (+;-)	laste külastused 2014.a	laste külastused 2015.a	muutus (+;-)	laste laenutused 2014.a	laste laenutused 2015.a	muutus (+;-)
1	Võrumaa KRK	1885	1775	-110	32620	29100	-3520	47318	48140	822
2	Antsla Linnark.	187	191	4	3938	2553	-1385	3036	2731	-305
3	Haabsaare	15	14	-1	63	56	-7	90	81	-9
4	Haanja	74	75	1	1070	889	-181	971	814	-157
5	Kirepi	47	53	6	792	803	11	1008	1036	28
6	Krabi	72	78	6	953	1054	101	787	727	-60
7	Kuldre	127	122	-5	1194	1427	233	1050	1044	-6
8	Kuutsi	80	83	3	1276	1236	-40	1388	1261	-127
9	Kääpa	44	51	7	721	520	-201	481	410	-71
10	Lasva	56	35	-21	403	355	-48	135	413	278
11	Linda	27	29	2	981	952	-29	620	595	-25
12	Loosi	21	33	12	177	188	11	387	447	60
13	Luutsniku	21	20	-1	236	234	-2	1066	1150	84
14	Meremäe	61	66	5	1559	1442	-117	1717	1490	-227
15	Misso	52	41	-11	453	909	456	316	479	163
16	Mõniste	23	24	1	219	192	-27	229	209	-20
17	Nursi	12	12	0	131	111	-20	172	148	-24
18	Obinitsa	36	35	-1	846	531	-315	557	522	-35
19	Osula	132	126	-6	2490	2590	100	1812	2799	987
20	Parksepa	130	131	1	2288	2424	136	2632	2582	-50
21	Puiga	184	187	3	2347	1840	-507	2624	2346	-278
22	Ruusmäe	37	38	1	1003	666	-337	1057	877	-180
23	Rõuge	82	97	15	600	800	200	1577	1085	-492
24	Sõmerpalu	67	98	31	1409	765	-644	1147	906	-241
25	Sänna	21	19	-2	176	355	179	119	239	120
26	Tsolgo	44	49	5	613	566	-47	824	665	-159
27	Tsooru	35	45	10	472	496	24	762	590	-172
28	Urvaste	70	78	8	1499	1468	-31	1270	1051	-219
29	Vaabina	22	26	4	416	302	-114	337	307	-30
30	Vana-Vastseliina	36	36	0	511	518	7	576	559	-17
31	Varstu	90	95	5	1646	1461	-185	2342	1946	-396
32	Vastseliina	170	179	9	1647	1542	-105	1908	2189	281
33	Viitina	41	35	-6	412	717	305	838	627	-211
	Kõik kokku:	4001	3976	-25	65161	59062	-6099	81153	80465	-688

Maakonna rahvaraamatukogude kasutajateks registreeritud laste arv oli veidi kasvanud, ehkki lapsi oli maakonnas 7% vähem. Laste raamatukoguhõlve oli 77%. Laste raamatukogukülastuste arv

vähenes 11% ja kojulaenutuste arv 2%.

0-16-aastaste kasutajate arv suurenes tuntavalt Võrus, Lasval ja Missos. Võrus tuli taas kõige enam juurde koolieelikuid - järjekindel töö peredega ja lasteaedadega on tulemusi andnud (väikelaste üritused, välisteeninduspunktid lasteaedades).

Laste raamatukogukülastused kasvasid kolmandikus maakonna raamatukogudes. Kuldres suurendas külastuste arvu koostöö õpetajatega, mis tõi lasteaia- ja koolilapsi regulaarselt raamatukokku üritustele. Ka Rõuge ja Viitina külastustele andsid lisa populaarsed üritused. Külastuste arvu vähenemisel oli palju põhjusi. Võrus lõpetas töö näitering, mille igapäevatöö ja etendused varem palju lapsi raamatukokku tõi; samasse majja kolinud noortekeskus meelitas endale seni igapäevaselt lugemissaalis mängimas käinud ajaveetjad. Ka Kääpal tõmbas lapsi uus noortekeskus. Antslas viidi koolibussi peatus raamatukogust kaugemale. Mitmes külas kolisid aktiivsed lugejad piirkonnast ära või jäeti peatselt suletavas koolis uued klassid avamata. Kaugele kooli/lasteaeda sõitvad lapsed jõudsid koju alles õhtul; õpilaskodude läheduses asuvatel raamatukogudel nappis lapsi koolivaheaegadel. AIPi kasutasid peamiselt need lapsed, kellel oli vaja koolitöid teha ja neid välja printida.

Laste kojulaenutused kasvasid üheksas raamatukogus. Võrus laenasid märgavalt rohkem taas koolieelikud, kelle lugejakaartidele registreeriti 42% laste laenutustest. Tuntavalt aktiivsemad laenajad olid ka 1. kooliastme õpilased. Enimlaenutatud raamatute edetabeli analüüs näitab, et paari viimase aasta jooksul on koolieelikute ja noorema kooliea riulile laekunud suurel hulgal kergestiloetavaid (sarja)raamatuid, mis saavad kiiresti läbi ja innustavad järgmist samalaadset laenama (väikelaste filmiraamatud, TEA kirjastuse tõlkesari „Loomalood lastele“, kirjastuse Päike ja Pilv sari „Loen ise“, M. Keräneni ja I. Tomuski lastekrimkad, „LasseMaia detektiivibroo“ jpt).

Ka suuremad lasteüritused (lastekrimkade kirjandusmängu maakondlik eelvoor, suvine võistluge mine Laste-Raamatu-Suvi 2015, ettelugemise võistlus jt) mõjutasid tuntavalt üritusel soovitatud raamatute laenamisaktiivsust nii Võrus kui maakonnas, kus tehti koolide eelvõistlusi.

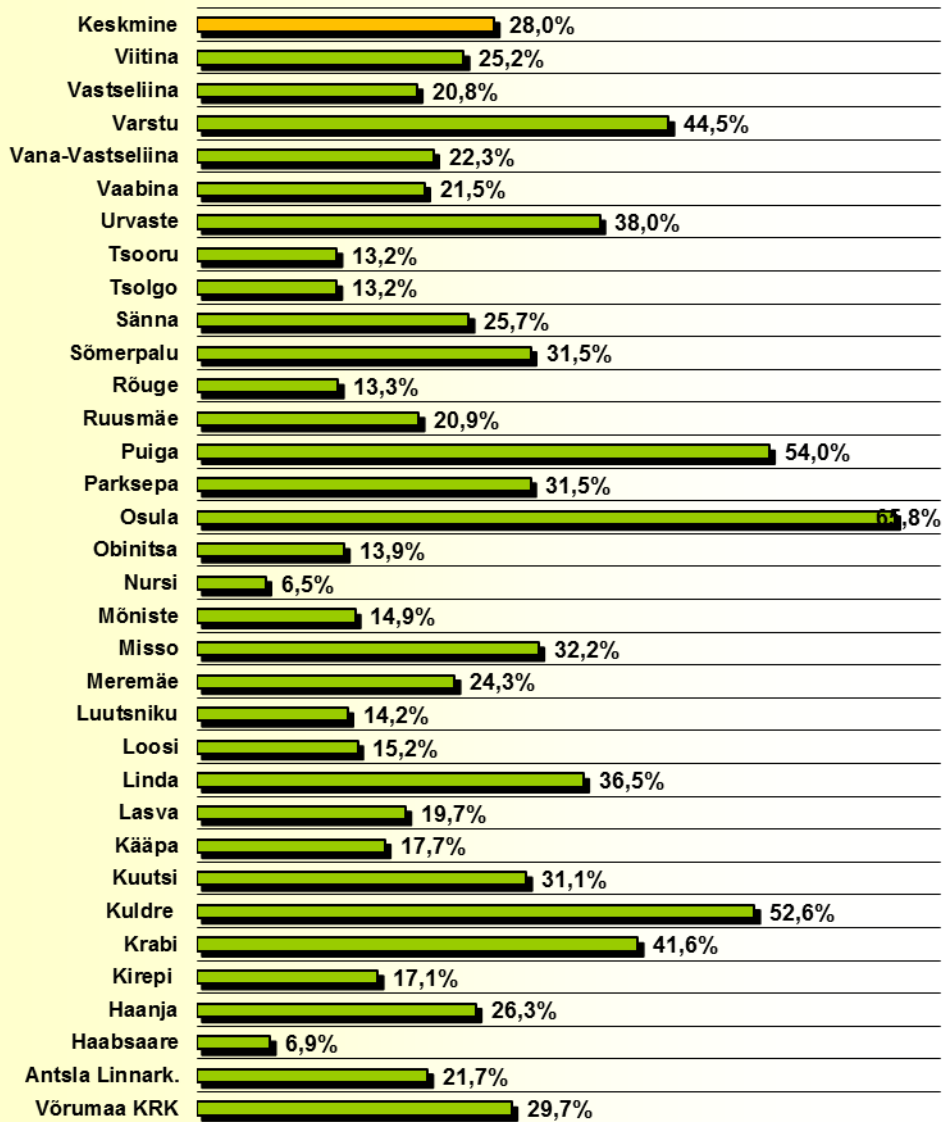
Noorteraamatute avaldamises ja lugemises jätkus mõõnaseis. Üle 40 laenutuse kogusid Võrus vaid J. Kinney „Ühe äpardi päevikud“ ja kooli lugemisvara „Kuidas elad, Ann?“.

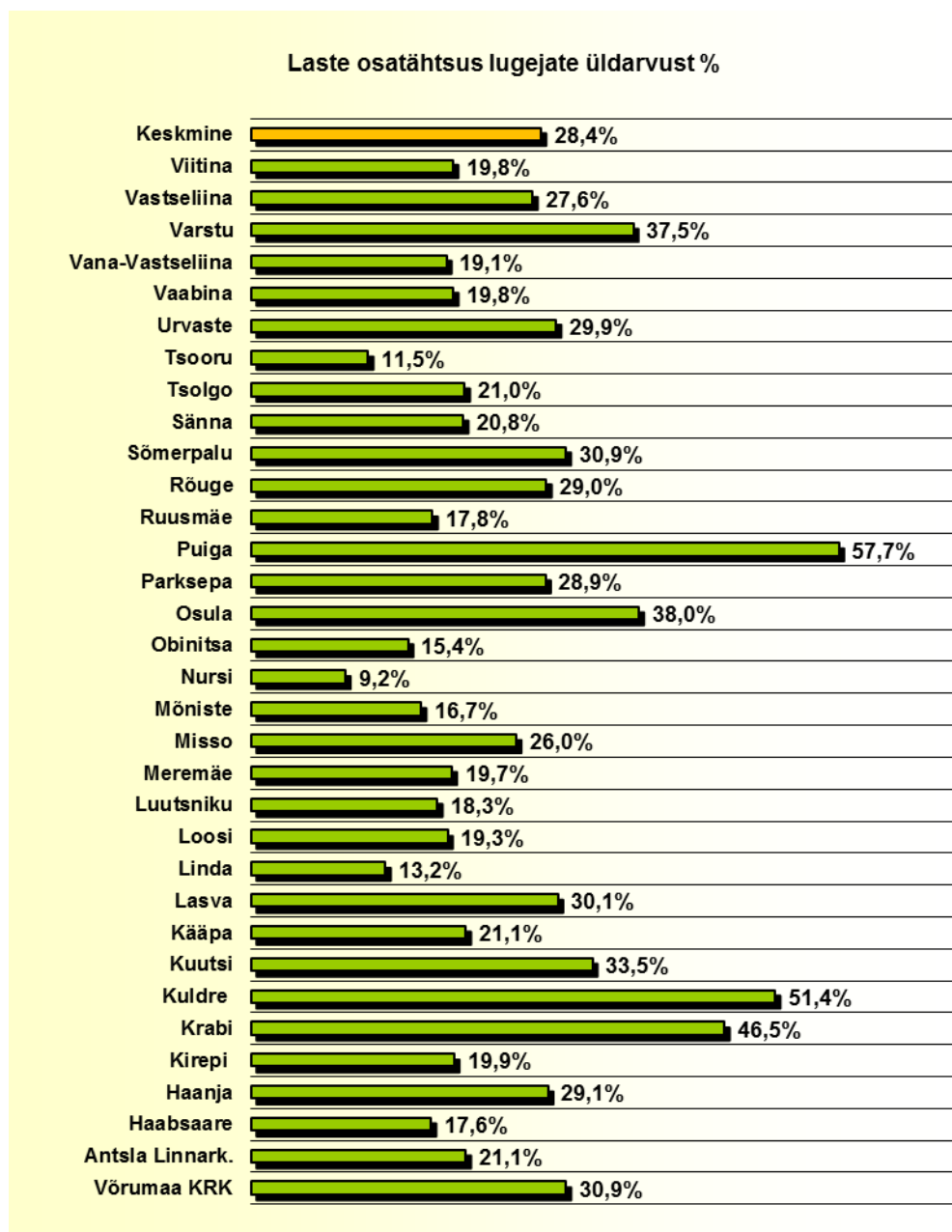
Laste laenutuste arv kasvas tuntavalt Missos (põhjuseks ilmselt raamatukoguhoidja oskuslik individuaalne töö lugejatega), Osulas, Lasval, Vastseliinas ja Sännas.

Laste kojulaenutuste arvu vähenemist põhjendati eelkõige sellega, et lapsed eelistasid kohallugemist, koju laenati enamasti 1-2 õhemat kooli lugemisvara raamatut. Kooli lugemisvara ja uusi populaarsemaid lasteraamatuid ei jätkunud kõigile soovijatele.

Laste raamatukogukasutuse analüüsimisel tuleb arvestada, et maaraamatukogudes registreeritakse nooremate laste laenutused enamasti täiskasvanute lugejakontodele, sest lapsevanemal on lihtsam jälgida üht tagastamistähtaegu. Koolilapsed aga kasutavad lisaks rahvaraamatukogule ka kooliraamatukogu, mis on eriti maalapsele kättesaadavam, kui koduküla raamatukogu (mis on juba suletud, kui laps koolibussiga koju jõuab).

Laste külastuse osatähtsus %

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine Sisuline hinnang, võrdlus, analüüs.

Laste ja noorte lugemisharjumuste arendamiseks tehti raamatukogus tööd niihästi lastega kui laste lugemist suunavate täiskasvanutega (lapsevanematega, õpetajatega) – vesteldi lugejateeninduse käigus, soovitati raamatuid näituste ja väljapanekute abil, korraldati kõikvõimalikus vormis üritusi. Kõigi tegevuste lõppeesmärgiks oli tuua lapsed raamatute juurde ja äratada neis lugemishuvi. Õpetajaid kaasati ürituste planeerimisse, et aeg, koht ja ürituste sisu sobituks õppetöö vajadustega. Õpetajaid ja lapsevanemaid koolitati lastekirjanduse alal – Võrus käis bibliograaf mitmes lasteasutuses uuemat lastekirjandust tutvustamas. Info üritustest jõudis lasteni peamiselt täiskasvanute kaudu. Lapsevanemaid julgustati väikelastega raamatukokku tulema ja soovitati neile sobivaid raamatuid ettelugemiseks ja lapse arendamiseks.

Maakonnas töötab viis välisteeninduspunkti lasteaedades (kolmes Võru linna lasteaias, Haanja Raamatukogu välisteeninduspunkt Haanja Lasteaias ja Viitina Raamatukogu välisteeninduspunkt

Rõuge Lasteaias). Nii jõudsid raamatud ka nende väikelasteni, kelle vanematel polnud võimalik tööpäeval raamatukokku tulla.

Kõigis raamatukogudes tehti lastega igapäevast individuaalset tööd: vesteldi loetust, soovitati raamatuid, õhutati lapsi oma arvamust avaldama ja üksteisele raamatuid soovitama. Väikestes ühe töötajaga maaraamatukogudes on see sageli peamine lugemisharjumuste kujundamise meetod. Kaugel elavatel lastel ei ole võimalik kindlaks kellaajaks üritusele tulla, seetõttu on maaraamatukoguhoidjad end lugejate järgi kohandanud. Spontaansed ettelugemised ja vestlused loetust toimusid siis, kui lapsed raamatukokku tulid. Missos koostasid lapsed raamatukoguhoidja abiga endale sõprade poolt soovitatud raamatutest lugemisplaani, kuhu tegid loetu kohta ka märkmeid. Meremäel on juba traditsiooniks saanud väikeste lasterühmade vestlused raamatuväljapanekul „Mina lugesin. Loe sina ka“. Samateemaline kirjalike lugemissoovituste näitus oli Krabil. Urvastes tegeles raamatukoguhoidja erivajadustega lastega, aidates igapäevale sobivat arendavat lugemisvara leida. Sageli toodi väikelaps raamatukokku hoiule, kui vanemal oli vaja poes või ametiasutuses käia (Võru, Vastseliina, Linda jpt). See andis raamatukoguhoidjale võimaluse lapsega koos raamatuid lehitseda, jutustada, ette lugeda ja aidata kojulaenamiseks sobivaid raamatuid otsida. Mitmel pool loeti ühises ringis üksteisele raamatuid ette ka suuremate lastega (Misso, Sõmerpalu).

Parimaid lugejaid, kelle eeskuju teisigi innustas, tunnustati mitmel moel. Kuldre ja Krabi tublimaid lugejaid premeeriti kooli aktustel. Kevadel Võrus toimunud lastekirjanike tuuri kohtumisele võisid oma aktiivsemaid lugejaid saata kõik maakonna raamatukogud.

Võrumaa KRK lasteosakonna korraldusel toimus kolmandat korda maakondlik võistluse programm Laste-Raamatu-Suvi. Raamatuid võis laenata kõigist maakonna raamatukogudest, programmi edukalt läbinud lapsed said kutse kohtumisele Andrus Kivirähkiga. Mõnes maaraamatukogus ergutati laste suvist lugemist lihtsama Karikakrasuve lugemisprogrammiga, kus laps sai iga loetud raamatu eest oma karikakrale ühe õielehe lisaks. Kirepi Karikakrasuvi lõpetati ühise perepeoga.

Paljudesse raamatukogudesse osteti või toodi annetustena arendavateks ajaveetmistegevusteks sobivaid vahendeid – puslesid, joonistamis- ja meisterdamisvahendeid, ruumpildiraamatuid, mänguasju, lauamänge jmt. Krabil toimusid lauamängupäevad nostalgiliste lauamängudega raamatukoguhoidja erakogust. Eriti populaarseks sai „Mõttemeister“. Võrus korraldati kevadisel koolivaheajal lauamängude meistrivõistlused, kus iga läbimängitud lauamäng andis osalejale punkti. Korraldati lasteringe, kus raamatulood olid seotud käelise tegevuse ja liikumismängudega (Võru, Vana-Vastseliina, Vaabina, Misso, Puiga). Enne kalendritähtpäevi oli lastel võimalus raamatukogudes meisterdada kaarte, kaunistusi, mardimaske jmt. Muusika-aasta puhul meisterdati pille Võrus ja Varstus.

Raamatuväljapanekutega tähistati lastekirjanduse tähtpäevi, tutvustati aktuaalsete kirjanike loomingut; lasteraamatutest koostati kõikvõimalikke teemaväljapanekuid (sh muusika-aastale ja Eduard Vilde juubeliaastale pühendatud). Urvaste raamatukogus sai iga laps, kes laenas raamatu väljapanekult „Muusika lasteraamatutes“, kingiks küla õpiringi poolt valmistatud noodivõtmega järjehoidja. Puiga raamatukogus oli väljapanek puulehtedest ja puid käsitlevatest raamatutest.

Lisaks raamatutele eksponeeriti näitustel kunsti ja mitmesuguseid teemakohaseid esemeid. Näitusi tutvustati lasterühmadele. Haanja Raamatukogu vanade laulikute näitusega tutvus lasteaiarühm, Rõuge valla raamatukogude ühistööna korraldatud pillinäitust tutvustati mitmele lasteaiarühmale ja klassile.

Võrumaa KRK lasteosakonna suuremad ja arvukama külastatavusega näitused 2015. a:

- Päkapike lasteaia pajatused - Võru Lasteaia Päkapikk 45. sünnipäevale pühendatud näitus laste loovtöödest. Näitus ja sellega seotud ürituste seeria sündis raamatukogu ja lasteaia pikemat aega kestnud koostöös ja tõi raamatukokku mitusada last ning kümneid täiskasvanuid niihästi sünnipäevaüritustele kui hiljem näitusetutvustusi kuulama-vaatama.

- Minu pilli nähtamatud helid: Võru linna lasteaedade loovtööde näitus - Võru Lasteaia Okasroosike eestvõttel meisterdasid Võru linna lasteaialapsed muusikariistu ja tegid pilte muusikast. Idee näituse korraldamiseks sai lasteaiaõpetaja Päkapiku lasteaia sünnipäevanäitusel raamatukogus. Pillinäituse juures tegi bibliograaf muusikatunde viiele lasteaiaarühmale.
- Võru Loovuskooli beebikooli ja mängukooli käelise tegevuse tundide tööde 23. näitus kevadel ja 24. näitus sügisel. Näituste avamised laulukooli kontsertidega tõid traditsiooniliselt raamatukokku kümneid väikelastega peresid. Bibliograaf käis Loovuskooli tundides vanematele laste lugemasuunamisest rääkimas.
- Võru Kunstikooli eelõppe õpilastööde kevadnäitused raamatukogus on juba traditsioon.
- „Laste-Raamatu-Suvi 2015“ - suvise võistluse osalejate raamatusoovitused sõnas ja pildis olid näituseks vormistatuna eksponeeritud Võrus ja mitmes maakonna raamatukogus.
- Näitused lasteosakonna kojulaenuklase klaaskapis: 1930-ndate lasteraamatud Tartu Linnaraamatukogust, kohalike käsitöömeistrite looming, kohalike kollektsionääride kogud.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused

Tabel 12

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Krabi	Kiirlugemisvõistlus	56
Võrumaa KRK	10. Tooliteatri päev: etluskonkurss maakonna 6.-9. kl õpilastele. Loeti eesti lastekirjanduse juubilaride loomingut	18 last, 14 täiskasvanut
Võrumaa KRK	20. ettelugemise võistlus „Muusika lasteraamatutes“ maakonna 4. kl õpilastele	19 last, 16 täiskasvanut
Võrumaa KRK	ELK korraldatud lastekirjanike kevadtuuril kohtusid Piret Raua, Kadri Hinrikuse, Kätlin Vainola aj Indrek Koffiga kooli- ja rahvaraamatukogude aktiivsemad lugejad	64 last, 32 täiskasvanut
Võrumaa KRK	Kirjandusmängu eelvoorus võistlesid maakonna 3.-4.kl õpilased lastekrimkade tundmises, võitjad esindasid maakonda üleriigilisel kirjandusmängul	45 last, 15 täiskasvanut
Võrumaa KRK	Laste-Raamatu-Suvi 2015. Suvine võistluse kogumise kõigis rahvaraamatukogudes lugevatele lastele. Programmi läbinutele kohtumine Andrus Kivirähkiga	59 last, 34 täiskasvanut
Võrumaa KRK	Päkapikupäevad: Lasteaia Päkapikk juubeliüritused	114 last, 29 täiskasvanut
Võrumaa KRK	12 mudilaste jutulaupäeva kolleelikutele ja nende vanematele	188 last, 159 täiskasvanut
Võrumaa KRK	E.Valteri, V. Raidaru, K.Kassi ja Aino Perviku elu ja loomingut tutvustavad PowerPointi pildikavad	128 last, 29 täiskasvanut
Kuldre Raamatukogu	Muinasjutureiside sari 1. klassile. Igakuistel raamatukogukülastustel kooliaasta kestel tutvustati-loeti muinasjutte, kevadel toimus kuuldu põhjal muinasjutuviktoriin	7 üritust, igal üritusel 12-17 last+õpetaja.

Kääpa Raamatukogu	Põhjamaade raamatukogunädala üritused: loeti ette Põhjamaade legende ja toimusid vestlusringid, kuhu olid kaasatud Kääpa Põhikooli kodutütred ja noorkotkad ning eakas ajaloo huviline Kalle Arumäe.	35
Meremäe Raamatukogu	Kohtumine kirjanik Ilmar Tomuskiga ja sellele eelnenud kirjaniku loomingut tutvustavate ürituste kompleks: raamatute võistluse lugemine, joonistusvõistlus raamatute põhjal, viktoriin I. Tomuski loomingu parimate tundjate väljaselgitamiseks.	Kõigil üritustel kokku ligi paarsada osalejat, osalesid niihästi õpilased kui täiskasvanud.
Obinitsa Raamatukogu	Emakeelepäev: lasteaialastele rääkis lugemisest vanal ajal ning lugemise tähtsusest kauaaegne raamatukogu töötaja Liidia Sillaots.	22
Rõuge valla raamatukogud (Viitina, Rõuge, Nursi)	“Päkapikkude aeg” Rõuge rahvamajas Rõuge Põhikooli algklassidele. Kavas oli jõulude, advendi, päkapikkude tutvustamine põimituna luuletuste ja lugudega päkapikuraamatute näituselt. Ootamatu külalisena ilmus kohale päkapikk, kes esitas räägitu kohta küsimusi ning jagas piparkooke. Toimus kaks üritust.	60 last, 4 täiskasvanut.
Osula Raamatukogu	2 mälumängu õpilastele (küsimused olid koostatud eelneva nädala meediaväljaannete põhjal).	24 last, 7 täiskasvanut.
Krabi Raamatukogu	Kiirlugemisvõistlus 1.-9. kl. Lapsed lugesid raamatukogus ühekaupa, võitis see, kes jõudis kontrollaja jooksul kõige kaugemale. Iga vea eest arvestati loetust üks sõna maha. (1.-3. kl „Leiutajateküla Lotte”, 4.-6. kl „Mõisa aias hõisata”, 7.-9. kl „Mis teha, Ann”)	56 last
Varstu Raamatukogu	Vahva veerandilõpp – üritus, millega saadeti lapsed vaheajale: mängiti, loeti N. Baxteri raamatut „Jube õudne kummitusmaja“ ja lapsed rääkisid vaheaja plaanidest.	
Vana-Vastseliina Raamatukogu	Mudilasring (koolieelikud tulid koos ema või vanaemaga raamatukokku, kuulasid ettelugemist ja joonistasid kuuldu põhjal)	7 üritusel osales kokku 45 last ja 16 täiskasvanut.
Mõniste Raamatukogu	Lasteaia teematunnid ettelugemise, meisterdamise ja liikumismängudega.	3 üritust 18-liikmelisele rühmale

Enamikus raamatukogudes toimusid vestlused-ettelugemised lasteaia- ja koolilastele kõikvõimalikel teemadel. Antslas loeti 2. kl lastega E. Vilde “Minu esimesi triibulisi” ja lasti lastel jutu käigus pakkuda, mida tähendab väljend “triibulised”. Keegi ei arvanud enne jutu lõppu õiget vastust ära. Obinitsas tähistati ettelugemise päeva sügisjutu lugemisega ja lapsed valisid õunanäituselt lemmiksordi (milleks osutusid Kramereri tuviõun ja Tiina). Mitmel pool seoti üritustega eri põlvkondi – vanavanemad või vallavalitsuse töötajad lugesid ette lastele, lapsed esinesid täiskasvanutele. Raamatukoguhoidjad käisid lasteaias ette lugemas (Varstu, Ruusmäe, Viitina, Meremäe).

Võrus käisid lasteaialapsed raamatukogus näitustega tutvumas, nukuetendustel, oma rühma pidusid pidamas. Mitmesugustel teemadel raamatuülevaateid eri vanuses lastele oli Võrus, Meremäel, Antslas jm. Koolimajas asuvate raamatukogude töö oli integreeritud koolitöösse: teatmekogu abil korraldati ainetunde, toimusid regulaarsed lugemistunnid, Krabil esitlesid uut lasteraamatut “Ussikesed” autor Maarja Loorits ja Krabi Kooli vilistlasest illustreerija Eva-Triin Pehlak.

Kahes vallas korraldasid raamatukogud ühisüritusi, millest said osa ka lapsed. Rõuge valla raamatukogude jõuluüritus “Päkapikkude aeg” toimus Rõuge rahvamajas. Meremäe raamatukogu eestvedamisel sai teoks Kultuuriministeeriumi Eesti kirjanduse toetusprogrammi kaudu rahastatud mahukas projekt „Eesti uuema aja kirjanduse populariseerimine Meremäe valla lugejaskonna hulgas“. Meremäele ja Obinitsa kutsuti populaarsed autorid Ilmar Tomusk ja Ketlin Priilinn, lisaks käisid Meremäe parimad noored lugejad projekti raames Võrus kohtumas lastekirjanike tuuri autoritega. Ilmar Tomuski ootusse oli haaratud kogu Meremäe küla. Kohtumisel osales terve kool ning teisedki piirkonna asutused. Märkimisväärselt palju oli ka lapsevanemaid. I. Tomuski raamatute lugemise võistluses oli palju kaasalööjaid. Viktoriinil said üllatuslikult võrdselt punkte nii noorema kui vanema kooliea võistkonnad. Maksimumpunktid teenis välja individuaalselt võistelnud täiskasvanud koolitöötaja. Üritused toovad tänaseni raamatukogule positiivset tagasisidet. Obinitsa kutsutud Ketlin Priilinna raamatuid loeti samuti innukalt, kuid autor pidas teekonda Tallinnast Setumaale liiga pikaks ja tema asemel kohtus Obinitsa lugejatega Aapo Ilves.

Laste kasutajakoolitus:

Laste rühmakoolitustel tutvustati algklassi- või lasteaialastele raamatukogu kogusid ja kasutuskorda ning räägiti raamatukoguhoidja tööst. Võrus töötati välja uus orienteerumismäng „Seiklus raamatulinnas“, mille käigus lasteaiaväliste rühmade lapsed said selgeks raamatukogu paigutussüsteemi ja laenutuskorra. Urvastes mängiti „Raamatute kodu“, mis õpetas igale raamatule tähestiku järgi oma kodu leidmist. Tähestikku tuletati meelde tähestikumängu abil.

2. kooliastmele tutvustati liigitussüsteemi ja RIKSWEBi (Kuldre, Osula), teatmeteoseid (Puiga, Sõmerpalu, Osula, Meremäe), infootsingut internetis (Sõmerpalu, Meremäe), juhendati õpioskuste olümpiaadiks valmistujaid (Haanja).

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 13

Koduteenindus	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Kirepi	66	1	6
Haabsaare	2	1	1
Kuldre	21	1	1
Kuutsi	10	1	5
Kääpa	10	1	3
Loosi	22	1	7
Luutsniku	24	1	14
Meremäe	20	1	17
Mõniste	12	1	1
Obinitsa	10	1	2
Osula	18	1	3
Parksepa	15	1	7
Ruusmäe	18	1	4
Rõuge	25	1	15
Tsolgo	12	1	1
Tsooru	20	1	30
Urvaste	7	1	1

Vaabina	10	1	2
Vana-Vastseliina	12	1	2
Viitina	12	1	7
Võrumaa KRK	70	2	5

Tabel 14

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Kuldre	1	50
Ruusmäe	1	12
Vana-Vastseliina	12	14
Võrumaa KRK	1	71

4.6 Raamatukogu kultuurikeskusena

Üritusi, raamatunäitusi ja –väljapanekuid korraldati kirjanike ja rahvakalendri tähtpäevadeks. Muusika-aastat „Kõlab hästi“ tähistati näituste, ürituste ja kontserditega: Haanjas sai tutvuda unikaalsete laulikutega; Varstus oli peaesineja Malle Vissel, kes lõõtsalugude vahele jutustas lõõtspilli ajaloo ja tutvustas kaasaegseid lõõtsameistreid. Ruusmäel kuulati Vahur Koemetsa ja Ilmar Vananurme musitseerimist. Viimane ja Aapo Ilves esitasid oma teksidele loodud laule Obinitsa raamatukogus, mis soome-ugri kultuuripealinna raamatukoguna osales kõigil suurematel üritusetel: soome-ugri kultuuripealinna avamine, Seto Kuningriigi Päev, jpm. Vastseliinas tutvustati fotogaleriiga Johannes Saarniidu mälestusteraamatu põhjal Vastseliina kihelkonna muusikaelu 19. sajandi lõpust kuni 20. sajandi alguseni. Tore oli kohtumine Marko Kalduriga.

Eduard Vilde 150. sünniaastapäevale pühendatud konkursil osales Võrumaa KRK stendinäitusega „Eduard Vilde raamat igasse kodusse“, mujal tutvustati klassiku elu- ja loomingut raamatunäituste ja -väljapanekutega. Riigikogu valimiste eel kohtuti maakonnas Liina ja Vahur Kersnaga viimase raamatu „Ei jäta elamata“ esitlustel. Ruusmäel esines ajalootunnis kodu-uuri ja Hans Uba ja imetleti näitust „Haanjamaa looduspilte“.

Käsitöö on jätkuvalt au sees: Krabi näitusmüügil oli ligi 60 uudistajat ja tunnustust väärivad Varstus eksponeeritud Tammiku talu perenaise Urve Tederi kangastelgudel kootud kaltsuvaibad ja 90. aastase Beti Raami käsitööd, vanimad aastast 1940.

Kirepi raamatukogu üritustest võtsid valdavalt osa vanemaealised inimesed, eriti rahvarohke oli „Võru vald tuleb külla“, kus esinesid vallavalitsuse töötajaid. Põhjamaade Raamatukogunädalal loeti ette põhjamaade legende. Kääpa raamatukogus esines kodutütardele ja noorkotkastele ajalohuviline Kalle Arumäe. Seal on raamatu ja roosi päeva tähistamine juba pikaajaline traditsioon, aga Võrumaa KRKs kingiti sel päeval eritempliga järjehoidja ehk flaiier raamatukogu ürituste kohta, millest loodetavasti saab ka traditsioon. Lasva perepäeval andis raamatukogu juhataja kt 18-le 2015. aastal sündinud lapsele üle raamatu „Pisike puu“. Linda raamatukogu: „toimib, nagu ka teised väikesed külaraamatukogud, kohana, kus kõik tunnevad kõiki ja sageli kogunetakse lihtsalt selleks, et kodunt välja tulla ja teistega suhelda.“

Luutsnikus oldi väga tegevad: õpiringi liikmed aitasid matkajaid „Roheliste rattaretkel“ ajal Hurda talus. Elle Palgi poolt raamatukogule kingitud maalid raamaiti ilusaks näituseks. TÕN-l külastati Pähni Looduskeskust, kuulati „Looduse raamatut“ ja loeti H. Exley „Sa suudad““. Vabatahtlike tööga taaskasutatavast ehitusmaterjalist ehitatud lehtlas toimus suvelõpu luuleõhtu. Meremäel toimusid südamlilikud üritused: „Minu kirjad emale“ (inspireeritud Liina Vagula raamatust „Kirjad emale“) ja videvikutund „Ilusast eesti luulest inspireeritud“.

Rõuge valla kolm raamatukogu korraldasid ühisürituse „KÕLAB HÄSTI“. Pöörduti inimeste poole palvega tuua Rõuge rahvamajja näitusele muusikariistu. Üleskutsele vastati väga positiivselt ja näitusel uudistasid ligi 300 külastajat grammofone, magnetofone, vinüülplaate, isekirjutatud

laulikuid (vanim aastast 1892), rütmi- ja puhkpille, metronoomi, kõigil juures oma lugu. Kõige vanem eksponaat oli 19. sajandist pärit töötav vändaga grammofon. Osulas kaunistas Toomas Mee oma raamatu „Pöördepunkt“ esitlust kitarrilugudega. Parksepas kuulati Polüneesia, Iisraeli ja Jordaania reisimuljeid. Sännas korraldati tiibeti thangkade näitus, väelaulude ja meditatsioonide õhtuid ning Taevaraja ekskursioone. Tsoigos tutvustas suguvõsaurimise infopäeval „Otsi oma juuri“ Eesti Genealoogia Seltsi liige suguvõsa uurimise algtõdesid. Raamatukogupäevade ajal kuulati tänu lugeja annetusele Mozarti, Beethoveni, Bachi jt loomingut. Urvastes tähistati Marie Heibergi 125. sünniaastapäeva püsinäitusega, millele mõjus ligitõmbavalt Lembit Palutedre skulptuur. Kirjandushommikul kuulati CD plaadilt „Üks naine kurbade silmadega“ Iivi Lepiku ja Reet Urbsoo esituses. Vaabina korraldas 14. korda kodukandipäeva, Georg Otsa mälestusõhtu ning kaks korda aastas külastas raamatukogu Urvaste koguduse õpetaja.

Võrumaa KRKs trepigaleriis rõõmustas lugejaid Tatjana Kutsjuba digigraafika näitus „Kodulinna pillide müsteerium“. Rahvusvahelisel muusikapäeval kuulati lugemissaalis noori muusikuid. 27. oktoobril laenutasid tuntud inimestena raamatuid segakoori „Hilaro“ dirigent Silja Otsar ja Võru Muusikakooli dirigent Piret Rips-Laul. Lugejad, kes jaanuarist septembrini laenasid „krimiromaanide kuninganna“ Agatha Christie raamatuid, said kingituseks krimiraamatu. Kella Kahe Kirjandusklubi avaüritusel vanema ja väliseesti raamatu toas kohtuti tõlkija Maia Planhofiga. Eesti Kultuurkapitali toetus võimaldas jätkata kohtumiste sarja „Sündinud Võrus“: külas olid karikaturist Andres Varustin ja PhD Eero Medijainen. Traditsiooni hoides korraldati VII Kesklinna Pargi Raamatukogu hooviraamatukoguna ja teemaks oli šveitsi kirjandus. Järjekorras viies oli Võrumaa kooliõpilaste omaloominguvõistlus, mis oli inspireeritud Eduard Vilde 150. sünniaastapäevast ja kandis motot „Tabatud või tabamata ime“. Võistlusele esitasid kolme kooli õpilased 49 reisijuttu, kõik eripalgelised ja huvitavad nagu reisimuljedki. G Durrelli 90. juubelinäitust ilmestasid Timo Keraamika AS loomakujukesed. Väga efektse ja värvikireva näituse „20 aastat lugemisjärje hoidmist Võrumaa Keskraamatukogus“ sai kogutud ja raamatute vahelt leitud järjehoidjatest.

Tabel 15

Raamatukogu	Näituste arv	Üritused	Üritustel osalenute arv
Võrumaa KRK	28	130	4227
Antsla Linnark.	1	12	522
Haabsaare	3	2	11
Haanja	1	14	132
Kirepi	8	38	165
Krabi	2	9	187
Kuldre	9	15	397
Kuutsi	11	8	388
Kääpa	7	18	312
Lasva	2	13	103
Linda	2	6	69
Loosi	1	3	19
Luutsniku	10	14	72
Meremäe	7	60	785
Misso	9	15	287
Mõniste	0	6	146

Nursi	7	2	386
Obinitsa	8	21	776
Osula	2	12	174
Parksepa	13	20	536
Puiga	12	15	398
Ruusmäe	13	18	559
Rõuge	3	4	456
Sõmerpalu	2	3	35
Sänna	1	4	96
Tsolgo	1	27	386
Tsooru	5	7	65
Urvaste	3	8	69
Vaabina	6	9	260
Vana-Vastseliina	4	10	229
Varstu	3	12	353
Vastseliina	22	3	78
Viitina	1	18	535
Kõik kokku:	207	556	13213

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.

Tabel 16

Raamatukogu	Rühmakoolituste arv		Osalejate arv		Individuaalkoolituste arv		Osalejate arv	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Võrumaa KRK	22	19	453	319	59	54	76	67
Antsla Linnark.	3	5	29	56	14	14	17	15
Haabsaare	0	0	0	0	2	1	2	1
Haanja	4	0	36	0	4	6	4	9
Kirepi	0	1	0	5	7	7	8	10
Krabi	2	0	10	0	2	1	3	1
Kuldre	4	4	48	45	7	9	7	9
Kuutsi	3	3	16	21	11	10	16	16
Kääpa	0	0	0	0	8	1	11	3
Lasva	0	3	0	28	2	0	2	0
Linda	0	0	0	0	6	5	6	5
Loosi	0	0	0	0	4	3	4	3
Luutsniku	0	0	0	0	2	3	2	3
Meremäe	4	4	33	30	16	22	16	19
Misso	2	2	35	28	4	5	9	7
Mõniste	0	0	0	0	4	4	4	4
Nursi	0	0	0	0	4	4	3	3
Obinitsa	6	6	80	75	25	25	35	25
Osula	7	8	89	96	5	16	7	20
Parksepa	1	0	20	0	6	6	6	6
Puiga	5	6	135	181	11	13	18	20
Ruusmäe	3	2	25	26	7	2	9	1
Rõuge	3	2	29	31	2	2	3	4
Sõmerpalu	3	2	26	17	24	19	26	25
Sänna	0	0	0	0	7	9	7	9

Tsolgo	0	0	0	0	16	21	16	26
Tsooru	0	0	0	0	16	13	19	18
Urvaste	1	4	9	29	10	9	12	13
Vaabina	0	0	0	0	6	5	8	5
Vana-Vastseliina	1	1	4	4	6	5	5	4
Varstu	3	3	30	35	2	2	2	4
Vastseliina	1	1	20	17	10	24	10	24
Viitina	3	8	40	19	6	2	6	2
Kõik kokku:	81	84	1167	1062	315	322	379	381

Peamised sihtrühmad on pensionärid, töötud, kooliõpilased ja lasteaialapsed. Põhiliselt tutvustati andmebaase DIGAR, DEA, RIKSWEB ja Geni. Õpetati kasutama Google kaardirakendust ja telesaadete järelvaatamise võimalust. Tööharjutusel osalejatele õpetati CV ja e-kirjade koostamist ning saatmist Eesti Töötukassale. Haabsaeres tutvustati TÕNi ajal Lõuna-Eesti koolide täiendkoolitusvõimalusi, Kirepil tekitas palju elevust ilmaprogrammi Lightning Maps jälgimine. Nõustamist vajati tuludeklaratsiooni täitmisel ja PowerPointi esitluse loomisel. Seoses hoonete kohustusliku registreerimisega nõustati inimesi e-ehitusregistri kasutamisel. “Raamatukogust on saanud koht, kuhu tullakse abi paluma neis toiminguis, millega ise hakkama ei saa ja mis teenused on riigi poolt viidud ainult elektrooniliste lahendusteni: elektrinäidu teatamine, pangaülekanDED, tuludeklaratsioon, e-kool. Ei ole harvad juhud kui tuleb arvutioskuse osas nõustada” (Linda).

4.8 Raamatukoguteenuse turundus

Maakonna raamatukogudes toimuvat kajastati Võrumaa Teataja rubriikides „Mis toimub?“ ja „Nädal“ ning kohalike omavalitsuste häälekandjates. Võrumaa KRK avaldas artikleid, raamatutvustusi ja ürituste infot Võru Linna Lehes. Tasuta reklaamile Võrumaa Teatajas ja Lõunalehes lisandus 2015. aastal Kultuurikavas teavitamise võimalus. Elanikkond sai infot kuulutustelt infotahvlitelt. Võimalusterohke ja kiire on Palgeraamat (Facebook): Võrumaa KRK, Obinitsa, Linda, Luutsniku (alates 2015), Misso. Parksepa ja Võrumaa KRK tutvustasid oma tegevust kodulehtede kaudu.

4.9 Bibliograafia- ja infoteenindus

Lisaks e-kataloogile RIKSWEB on Võrumaa KRK kodulehe kaudu võimalus rubriigis „Soovitame“ kasutada andmebaase: BERTA, DIGAR, RIIGI TEATAJA jt. Kirepil koostati ülevaated piirkondlikust kultuuriloost „Kirepi pole vaid täpik kaardil“ ja Kirepi laulupäevade ajaloost.

4.9.1 Andmebaaside loomine

Võrumaa KRKs sisestati artikleid ajalehtedest Võrumaa Teataja, Lõunaleht, Uma Leht, Võru Linna Leht, Võru Valla Teataja – kokku 1471 uut kirjet. Kirjetele lisati DIGARi linke ja avati Võrumaad puudutava sisuga raamatute üksikosi.

4.9.2 Infopäringud

RIKS võimaldab registreerida kõik lugejate poolt esitatavad päringud. Suur abi oli täiustatud andmebaasist DIGAR. Näited: Teine maailmasõda ja Meremäe; kultuuritarbimine Võrumaal; seltside ja laulukooride algus Võrumaal; Vene vägede väljaviimine Võrumaalt; pedagoogiliste probleemide (koolikiusamine, suitsetamine, murdeiga); Lõuna-Eesti korstnapühkijad jne. Otsiti tanu löikeid, huvi tundi küülikukasvatuse ja kartograafia kohta.

4.9.3 Trükised ja veebiväljaanded

Võrumaa KRKs koostati muusika-aastaks mapp ja veebiväljanne „Valik Võrumaa muusikategelasi“. Valga Keskraamatukogu eeskujul koostati „Võrumaa kodulooliste isikute sünnipäevakalender 2016“ ja täiendati Võrumaa kirjanike galeriid. Kaante vahele koondati materjalid Valev Uibopuu, Heino Sika ja Barbara von Krüdeneri kohta. Täiendati koduloolisi mappe: Võru linna ajalugu ja vaatamisväärsused ning Võrumaa sportlased. Koostöös Võrumaa Muuseumiga koostatud veebiväljanne „Päevapiltnikud ja kirjatsurad vanas Võrus“ trükiti seinapannodele. Tähtsamad pöörded Võrumaa KRK tegevusest 20 aasta jooksul Jüri tänavas kajastati samuti seinapannodel, mõlemad valmisid kujundusfirmas SeriDisain OÜ, kellega koostöö on kestnud samuti 20 aastat. Kohalike omavalitsuse lehtedes avaldati kirjutisi raamatukogude tegevusest ja uudiskirjanduse ülevaateid ning Vastseliina ja Võrumaa KRKle kingitud „Terra Mariana“ tutvustused.

5. 2016 aasta tegevused

Jätkatakse kogude korrastamist ja ümberpaigutamist. Erinevate üritustega tähistatakse Hilana Taarka sünniaastapäeva. Mõniste kandi tegemised on seotud 630 aasta möödumisega Mõniste esmamainimisest. Lasva valla raamatukogud kavandavad tegevust reguleerivate dokumentide ülevaatamist. Võrumaa KRKs oodatakse huvilisi malenurka malet ja kabet mängima, märtsis alustatakse lugejate personaalse nõustamisega IT ja andmebaaside teemadel. 8.-19. augustini tehakse teavikute inventuuri ja samaaegselt paigutatakse ümber täiskasvanute lugemissaal. Seatakse sisse õmblustuba ning koostöös ERÜga saab teoks maaraamatukoguhoidja päev Navil.

Koostajad: Võrumaa rahvaraamatukogude juhatajad, Võrumaa KRK laste-, teenindus- ja komplekteerimisosakonna juhatajad, arendusjuht ning raamatupidaja-asjaajaja.

Direktor Inga Kuljus

LISA 1 Maakonnaraamatukogude raamatukoguhoidjate täienduskoolituse kava 2016-2018

Koolituse teema	Koolitustundide arv	Raamatukoguhoidjate arv	Koolituskava eesmärk
Eesti ja teiste maade kirjandus		60	Enesetäiendus ja lugejateenindus
Raamatukoguteeninduse päevaprobleemid		60	Täiendkoolitus
RIKS		60	Pidev kursisolek täiendustega
Eesti Vabariik 100		60	Isamaalisus